

Vítam vás všetkých na tejto púti do Svätyne Božieho milosrdenstva v Krakove a pozdravujem aj všetkých, ktorí nás počúvajú cez Rádio LUMEN. Pamätám sa veľmi živo na ten slnečný deň 17. augusta 2002, keď dnes už blahoslavený pápež Ján Pavol II. posviacal tento kostol a ku koncu svojej kázne povedal: „Ako veľmi potrebuje dnešný svet Božie milosrdenstvo! Na všetkých svetadieloch sa z hlbín ľudského utrpenia vznáša volanie o milosrdenstvo... Preto dnes chcem v tejto svätyni slávnostne zasvätiť svet Božiemu milosrdenstvu... V ňom nájdete svet pokoj a človek šťastie...Buďte svedkami milosrdenstva! Toto poslanie zverujem vám i všetkým ctiteľom Božieho milosrdenstva, ktorí budú sem prichádzať z Poľska i z celého sveta“.

Výzva nášho veľkého priateľa nás priviedla sem zo Slovenska, kde sa pripravujeme na dôstojné oslavy 1150. výročia príchodu sv. Cyrila a Metoda k našim praotcom. Aj naši apoštoli a spolupatróni Európy boli poslovia Božieho milosrdenstva, lebo pomáhali našim predkom, ktorých vtedajší kronikár opisuje ako drsných a tvrdých, aby si zmenili mravy a stali sa viac ľudskými pod vplyvom kresťanskej viery.

Božie slovo, ktoré sme počuli, nás tiež usmerňuje na to, čo je pre kresťana podstatné. Apoštol Pavol vyzýva v druhom čítaní, „aby ste žili dôstojne podľa povolania, ktoré sa vám dostalo, so všetkou pokorou, miernosťou a zhovievavosťou...Každý z nás dostal milosť podľa miery, akou nás obdaroval Kristus“ (Ef 4, 1-2.7). Sám Pán Ježiš v rozlúčkovej reči vo večeradle poukazuje na prameň Božej lásky: „Ako mňa miluje Otec, tak ja milujem vás. Ostaňte v mojej láske!“ (Jn 15, 9). Ba dokonca v reči na Hore blahoslavenstiev sľubuje: „Blahoslavení milosrdní, lebo dosiahnu milosrdenstvo“ (Mt 5, 7).

Prečo však my natoľko vychvaľujeme milosrdenstvo? Podľa dnešného zmýšľania mnohých ľudí, s milosrdenstvom ďaleko nežijeme. Ako sa zdá, v živote sa prebije iba ten, kto má tvrdé lakty, nedbá veľmi na city, je chladne vypočítavý a pribojný, akýsi superman, odvážny až agresívny. Milosrdenstvo značí oproti tomu „milé-srdce“, čiže súcit s inými, ohľad, ústupčivosť, citlivosť na problémy iných – nuž, nakoniec nie je to slabosť? Môže byť milosrdenstvo vlastnosťou samého všemohúceho, nesmierneho Boha? A môže byť ideálom života pre kresťana, pre človeka?

Boh je „bohatý na milosrdenstvo“ (Ef 2, 4). Zarathustra, Nietzsche a niektorí filozofi a náboženstvá nepripúšťajú milosrdenstvo u Boha, lebo ho považujú za ponížujúcu slabosť, ktorá sa nesvedčí Božej moci, nadradenosti, veľkosti. Naopak Boh kresťanov je dokonca „bohatý na milosrdenstvo“ (Ef 2, 4); ono sa považuje za dokonalosť, ktorú my ľudia máme napodobovať. Túto Ježišovu výzvu k dokonalosti nájdeme u Matúša vyjadrenú v slovách: „Buďte dokonalí, ako aj váš nebeský Otec je dokonalý“ (Mt 5, 48), ale u Lukáša v zaujímavej obmene: „Buďte milosrdní, ako milosrdný je váš Otec“ (Lk 6, 36). Božia dokonalosť spočíva v milosrdenstve nebeského Otca. Boh je dokonalý, lebo je milosrdný. Nie je dokonalý, kto nie je milosrdný! Milosrdenstvo je Božia a božská vlastnosť, je mravný ideál pre každého človeka.

Ježiš Kristus je plným zjavením Božieho milosrdenstva, Božej milosrdnej lásky k ľuďom. Ako píše Ján: „Boh je láska. A Božia láska k nám sa prejavila v tom, že Boh poslal svojho jednorodného Syna na svet, aby sme skrze neho dostali život. Láska je v tom, že nie my sme milovali Boha, ale že on miloval nás a poslal svojho Syna ako zmiernu obeť za naše hriechy“ (1Jn 4, 8-10).

Pán Ježiš ukazuje svoje milosrdenstvo celým životom a učením. Jeho najdojímavejšie skutky sú prejavy jeho milosrdnej lásky. A najkrajšie podobenstvá sú o Božom milosrdenstve. Kto by nepoznal Boha v osobe milosrdného otca, ktorý aj po urážke a sklamaní v rodičovskej láske očakáva návrat márnotrátneho syna, vyzerá ho a keď ho zazrie, je mu ho ľúto, beží mu v ústrety, objíme ho, zabudne na všetko, vystrojí hostinu a povie staršiemu synovi, rozhorčenému nad toľkou veľkomyselnosťou: „Patril sa hodovať a radovať sa, lebo tento tvoj brat bol mŕtvy, a ožil, bol stratený, a našiel sa“ (Lk 15, 32). Aké to povzbudenie pre každého hriešnika!

Nádhernou ilustráciou milosrdenstva je podobenstvo o dobrom Samaritánovi, ktorý znázorňuje ponajprv samého Ježiša Krista – vtelené milosrdenstvo. Tento cudzinec, ktorého Židia považovali za nepriateľa, sa ukázal lepším človekom ako kňaz a levita, ktorí prešli nevyšimavo okolo zraneného krajana, vedel sa povzniesť ponad bariéru nenávisť, rasového rozdielu a obavy z nebezpečenstva, ošetril poraneného a postaral sa o jeho opateru. Ako tvrdí náš Pán, ten Samaritán je skutočným „blížnym“, „lebo preukázal milosrdenstvo“ (Lk 10, 37).

Spomeňme si na Ježišove stretnutia s hriešnikmi, napríklad so Samaritánkou pri Jakubovej studni, s akou jemnosťou a trepezlivosťou ju priviedol k poznaniu živej vody a samého Mesiáša! Alebo stretnutie s hriešnicou v Šimonovom dome: „Odpúšťajú sa jej mnohé hriechy, lebo veľmi miluje“ (Lk 7, 47). Nezastaví sa ani pred zástupom s kameňmi v rukách, ktorý chce podľa zákona zabiť cudzoložnú ženu. Ako odzbrojí rozzúrených útočníkov, keď píše čosi prstom na zemi a osloví ich: „Kto z vás je bez hriechu, nech prvý hodí do nej kameň“. Tu jeden po druhom sa vytrácali, až zostal sám so ženou. Ako pekne hovorí sv. Augustín: ostali zoči-voči „miseria et misericordia“ –bieda a milosrdenstvo. Milosrdenstvo, ktoré premáha ľudskú biedu: „Žena, nik ťa neodsúdiť? Ani ja ťa neodsudzujem. Choď a už nehreš!“ (Jn 8, 7-11). Kajúcemu zločincovi na kríži dokonca sľúbi: „Dnes budeš so mnou v raji“ (Lk 23, 43).

Tak isto sa chová Ježiš uprostred zástupov: „Keď videl zástupy, zľutoval sa nad nimi, lebo boli zmorené a sklesnuté ako ovce bez pastiera“ (Mt 9, 36). Presvedčivú silu má obraz dobrého pastiera a stratenej ovečky a ponaučenie: „Tak bude aj v nebi väčšia radosť nad jedným hriešnikom, ktorý robí pokánie, ako nad deväťdesiatimi deviatimi spravodlivými, ktorí pokánie nepotrebujú“ (Lk 15, 7). Také skutky a reči sa zdali aj viacerým farizejom a zákonníkom prehnane a nerozumné. Svojim kritikom odpovedá Ježiš: „Lekára nepotrebujú zdraví, ale chorí. Choďte a naučte sa, čo to znamená: Milosrdenstvo chcem, a nie obeť. Neprišiel som volať spravodlivých, ale hriešnikov“ (Mt 9, 12-13).

„Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo“ (Mt 5, 7). Náš Boh je milosrdný a takých chce mať aj nás: „Buďte milosrdní, ako je milosrdný váš Otec!“ (Lk 6, 36). Ježiš Kristus, vtelený Boží Syn, si po vzkriesení zanechal na oslávenom tele len znaky svojej milosrdnej lásky: prebodnuté srdce a rany na rukách a nohách. Tak ako ho znázornila sv. Faustína so svetlom, ktoré žiari z týchto Kristových rán. On sľubuje aj nám šťastie a blaženosť, ak budeme milosrdní: „Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo“.

Tieto tvrdenia sa stretávali s protichodným názormi spoločnosti, v ktorej žili prví kresťania. Grécki stoici chceli napodobňovať božstvo tým, že sa cvičili v necitlivosti. Spartania vraj nemilosrdne hádzali poškodené deti do rieky Euroty a Rimania zhadzovali zas nechcené mláďatá z Tarpejskej skaly. Ba aj múdry Seneca napísal: „Milosrdenstvo je zlozvyk,...je to choroba duše, nadobudnutá pohľadom na biedu iných, alebo smútok zapríčinený utrpením iných“ (De clementia 6,7).

Dnes prichádza znovu do módy kult mužnosti, výkonnosti, úspechu za každú cenu, tvrdých ľudí, bez ohľadu na dobro blížnych a na spoločné dobro spoluobčanov. Honba za bohatstvom príliš ovláda našu spoločnosť. Je stále menej vzájomnej dôvery a solidárnosti, stále viac závidi ba aj nenávidi, obavy a neistoty. Beda ti, ak si starý, chorý, poškodený, nezamestnaný, chudobný. Ku komu sa môžeš utiekať, komu dôverovať, kde nájsť pomoc?

Ale aj táto spoločnosť si vie napriek všetkému ešte oceniť citlivého, dobrosrdečného človeka, ktorý je hotový obetovať čas, pozornosť, súcit, dobré slovo, úsmev, námahu aj pomoc. Všetci túžime po tom, aby naša spoločnosť bola na každej úrovni viac ľudská. Všetci potrebujeme viac vzájomného pochopenia, viac milosrdnej lásky. Tu je široký priestor pre Božie milosrdenstvo i pre naše vzájomné milosrdenstvo.

Prišli sme sem prosiť nášho Boha o jedno i o druhé. Ponajprv vyprosiť si viac dôvery v Božie milosrdenstvo. K nohám nášho Pána skladáme svoju modlitbu: „Ježišu, v teba dúfam!“ V nej sú zložené naše potreby, aj potreby našich drahých, starých i mladých, trpiacich a chorých, nezamestnaných, našich politikov a vedúcich, celý náš národ, ale predovšetkým rozbité rodiny a manželstvá, ktoré sa rozvádzajú.

Zároveň prosíme, aby naše srdcia boli stále viac „milo-srdné“, otvorené pre skutky telesného i duchovného milosrdenstva, na ktoré sme už azda zabudli. Sú to výzvy na našu dobrú vôľu: z telesných môžu byť aj dnes aktuálne aspoň niektoré: hladných kŕmiť, smädných napájať, odievať nahých, preukázať pohostinstvo, navštevovať chorých a ktoré nám život prinesie. Široké pole nájdeme pre duchovné milosrdenstvo, ktorého skutky sú: pochybujúcim dobre radiť, nevedomých poučovať, hriešnikov napomínať, zarmútených tešiť, odpúšťať urážky, trepezlivo znášať neprijemné osoby, za živých i mŕtvych sa modliť.

„Blahoslavení milosrdní, lebo oni dosiahnu milosrdenstvo“. Buďme milosrdní a Boh bude milosrdný nám. Milosrdní dosiahnu Božie milosrdenstvo. A to je najvyššia a najlepšia odmena. Amen.